

מ"ת (נצרת) 8687-11-24 - מדינת ישראל נ' זאהר מפרע

מ"ת (נצרת) 8687-11-24 - מדינת ישראל נ' זאהר מפרע מחוזי נצרת

מ"ת (נצרת) 8687-11-24

מדינת ישראל

נגד

זאהר מפרע (עציר)

בית המשפט המחוזי בנוף הגליל-נצרת

[31.12.2024]

לפני כבוד השופט אסף זגורי

החלטה

1. לפניי בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים בעניינו.

2. כנגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של שוד בנסיבות מחמירות שאלה עיקריו: ביום 20.10.24 סמוך לשעה 04:20 הגיע המשיב כשהוא רכוב על אופנוע לחנות נוחות בתחנת דלק באופנוע כשהוא חבוש קסדה ובידו חפץ הנחזה להיות אקדח. המשיב פנה למוכר בחנות, כיוון אליו אקדח דמה שהחזיק ואמר לו להוציא כל הכסף שבקופה. המתלונן אשר חשש מפני המשיב מסר למשיב סך של 2,580 ₪ שהיו בקופה ולאחר מכן נמלט מהמקום על גבי האופנוע.

3. המבקשת טענה כי יש בידה ראיות לכאורה להוכחת האשמות המיוחסות למשיב ובכלל זה הנשקים שנתפסו, תמונות של נשק הגלוק עם מספר טבוע בנשק במכשיר הטלפון הנייד של המשיב, דו"חות מעבדה ודו"חות הפעלה של השוטרים.

4. ב"כ המשיב לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה, אך סבור כי עומדת למשיב הגנה מכוח סעיף 34ח' לחוק

העונשין שכן עשה את המעשה המיוחס לו כשהוא במצב פסיכוטי ובאי שפיות הדעת.

5. זה המקום לציין כי בית המשפט הזמין חוות דעת של הפסיכיאטר המחוזי הן לעניין כשירותו של המשיב לעמוד לדין והן לעניין בחינת מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירה. ביום 22.12.24 הוגשה לבית המשפט חוות דעת של הפסיכיאטר המחוזי במרכז לבריאות הנפש שער מנשה המתעד את ההיסטוריה הפסיכיאטרית ומצבו של המשיב בעת האשפוז. על פי ממצאי הבדיקה עולה, כי המשיב היה שרוי במצב מאני פסיכוטי בתחילת האשפוז עם פגיעה ניכרת בבוחן מציאות ושיפוט. בתצפית באשפוז, התנהגותו של המשיב הייתה לא מאורגנת, צעק במחלקה, דיבר בשטף, גילה סף גירוי נמוך, התקשה לדחות סיפוק מידי, לא קיבל ולא הצליח לקח הסברים של הצוות, הציק למטופלים אחרים ולא ישן בלילות. הוא גילה מחשבות רדיפה וכן מחשבות שווא של גדלות. במהלך האשפוז חלה הטבה הדרגתית במצבו תחת הטיפול התרופתי שקיבל. מחשבות השווא פחתו עד שפסקו לחלוטין, התנהגותו השתנתה והוא החל לנהוג בנימוס כלפי הזולת, הופיעה תובנה להתנהגותו טרם אשפוזו ובתחילת האשפוז והוא החל מאשים עצמו כי הפסיק טיפול תרופתי והשתמש בסמים והביע חרטה על התנהגותו תוך הבנה של חומרת מעשיו. בסיכום חוות הדעת נקבע כי המשיב הוא אדם הסובל מהפרעה דו-קוטבית כשברקע קיים שימוש בסמים וחוסר היענות לטיפול תרופתי ומעקב אמבולטורי. כיום נמצא ברמיסיה תרופתית ולכן אינו מוגדר כחולה נפש במובן המשפטי של המילה. נקבע כי אינו אחראי על מעשיו שעה שבזמן ביצוע המעשה בו הוא מואשם, היה שרוי במצב פסיכוטי עם פגיעה ניכרת בבוחן המציאות ובשיפוט ופעל ממניעים פסיכויים.

6. יוער כי לבקשת המדינה הורה בית המשפט לפסיכיאטרית המחוזית לבחון האם יש שינוי בקביעותיה לאחר שתעיין בחומר החקירה. עם זאת, נכון לשעה זו החומר שלפני מצביע על כך שבעת ביצוע העבירה המיוחסת לו, המשיב לא היה אחראי על מעשיו.

7. כידוע המבחן המשפטי שנקבע בפסיקה לשם בחינת ראיות לכאורה הוא "סיכוי סביר להרשעה" (בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל (פ"ד נ(2) 133 (1996)). בגדר בחינת ראיות לכאורה יש לקחת בחשבון גם את החומר הראייתי לעניין סייג לאחריות פלילית מכוח סעיף 34ח' לחוק העונשין (הסייג של "אי שפיות הדעת").

8. הכלל שנקבע בפסיקה ביחס לנאשם שביצע עבירה בהיותו חולה נפש בשעת המעשה באופן הפוטר אותו מאחריות פלילית הוא כי אין לעצור אותו "במעצר רגיל" גם אם קיימת עילת מעצר בעניינו. הפתרון הראוי הוא מעצר בתנאי אשפוז או מציאת חלופה הולמת כאשר הנאשם אינו חולה בעת ההליך תוך בחינת עילות המעצר הרלבנטיות בעניינו (בש"פ 90/18 מדינת ישראל נ' פלוני (13.2.2018)). יצוין כי אין לשלול האפשרות לעצור נאשם מסוכן שיתכן שעומד לו סייג אי שפיות הדעת ושאינו זקוק לאשפוז, ככל שלא נמצאת חלופה אחרת המסוגלת לתת תרופה למסוכנות הנשקפת ממנו - אף כי יש בנסיבות כאלה לבצע מאמץ מקסימלי למצוא בכל זאת חלופה הולמת (ראו שם בעמ' 16 לפסק הדין).

9. במקרה שלפני, הוצע על ידי ב"כ המשיב כי ישוחרר לחלופת מעצר בבית הוריו ובפיקוחם ותחת צו טיפול מרפאתי כפוי ולאחר שהוריו של המשיב העידו לפני מצאתי לנכון לקבל חלופה זו ולהעדיפה על פני עתירת המדינה לעצור את המשיב עד לתום ההליכים בעניינו.

10. ראשית וכאמור זו מצוות הפסיקה המאזנת בין התשתית הראייתית הלכאורית הנובעת מראיות הקושרות נאשם לביצוע המיוחס לו לבין ראיות אחרות המעידות על כך כי ייתכן ויימצא פטור מאחריות פלילית. כן זו מצוות הפסיקה, כי במקרים שכאלה יש לעשות כל מאמץ לבחון חלופה שהיא לא מעצר.

11. שנית, במקרה שלפני קובעת חוות הדעת הפסיכיאטרית כי כעת המשיב הינו מאוזן תרופתית, בעל תובנה ואינו זקוק לאשפוז, כך שמעצרו בתנאי אשפוז אינו חלופה רלבנטית.

12. שלישית, התרשמתי באופן בלתי אמצעי מהוריו של המשיב המבקשים לשמש כמפקחים עליו והתרשמתי באופן חיובי ביותר. הוריו של המשיב אנשים נורמטיביים, טובים באישיותם, מתפקדים, לא קשורים כלל להליכים פליליים, לא מעורבים בפלילים וללא כל עבר פלילי. הם מודעים לבעיות הנפשיות ולצריכת הסמים של בנם ומתמודדים עמן מזה שנים ארוכות. אמו של המשיב אחות מזה 45 שנים ומכירה היטב את ההתמודדות מול המשיב וגם את הצורך להסתייע ברשויות החוק והרפואה כדי לסייע לו. בית ההורים ויחידת הדיוור שבה גר המשיב, הינם בית פרטי והכניסה אליו היא באמצעות חצר שנעול בשער. המפתח לשער מוחזק רק בידי ההורים ויש בכך כדי להבטיח פיקוח ואי יציאה של המשיב מפתח הבית והחצר. שני ההורים הסבירו כי יפנו למשטרה באם המשיב לא יעמוד בתנאים שיוטלו עליו. בית המשפט מתרשם באופן נחרץ ביותר, כי מדובר במפקחים מעולים, מהימנים וברמת פיקוח אפקטיבית בנסיבות העניין.
13. איני רואה כל צורך במשלוח המשיב לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר. ראשית, התרשמתי באופן בלתי אמצעי מהמפקחים המוצעים. שנית, הדבר עלול לקחת מספר שבועות נוספים כאשר בינתיים המשיב מצוי במעצר מאז 21.10.24 תקופה של מעל חודשיים. חוות הדעת הרפואית של הפסיכיאטר המחוזי הוגשה זה מכבר ביום 22.12.22 ואם הפרקליטות רצתה להעביר חומר החקירה לא הייתה צריכה להמתין עד לשיבת 30.12.24 ועליה היה להגיש בקשה מתאימה מיד עם קבלת חוות הדעת. מדובר בחלוף זמן יקר כאשר המשיב שוהה במעצר ולגביו מונחת חוות דעת שלא היה בר עונשין בעת ביצוע העבירה. בנוסף, ניתן להתרשם מאישיות המשיב ומהתייחסותו לביצוע העבירה וכן למסוכנות הנשקפת ממנו גם באמצעות חוות הדעת הפסיכיאטרית וספק רב בעיני עד כמה תסקיר שירות המבחן יוכל להועיל או להוסיף בנסיבות שכאלה.
14. בנוסף, יש לקחת בחשבון כי נכון לשעה זו המשיב מאוזן תרופתית ואינו נוטל סמים (גם לפי בדיקת סמים באשפוז לא היה תחת השפעת סמים). מדובר באינדיקטורים נוספים המלמדים על היעדר מסוכנות. נראה כי המסוכנות הנשקפת מפני המשיב היא כאשר הוא נוטל סמים ו/או אינו נוטל הטיפול התרופתי. בהקשר זה אני סבור שחלופת מעצר עם צו לטיפול מרפאתי כפוי יש בהם כדי להבטיח פיקוח אפקטיבי עד לצמצום כמעט מוחלט של המסוכנות הנשקפת מפני המשיב.
15. לאור כל האמור לעיל אני מורה על שחרור של המשיב לחלופת מעצר בית מלא בבית הוריו בכפר סולם בתנאים הבאים:
- 15.1. המשיב ישהה בתנאי מעצר בית מלא ולא יצא מפתח חצר הבית של הוריו (למעט לצרכי טיפול מרפאתי שיוורה עליו הפסיכיאטר המחוזי).
- 15.2. המשיב יהיה תחת פיקוח של שני הוריו מפרע סאלח וזהור ביחד ו/או לחוד.
- 15.3. המפקחים יחתמו על ערבות עצמית וערבות צד ג' על סך 25,000 ₪ כל אחד.
- 15.4. המשיב יחתום על ערבות עצמית בסך 25,000 ₪ להבטחת שמירה על התנאים.
- 15.5. על יסוד הוראת סעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש, המשיב יהיה תחת צו טיפול מרפאתי כפוי שהוראותיו המפורטות ייקבעו על ידי הפסיכיאטר המחוזי.
- 15.6. המשיב יהיה רשאי לצאת ממעצר הבית אך ורק לצרכי טיפול תרופתי בליווי מי מהוריו.
- 15.7. המשיב יגיע לדיונים בתיק העיקרי בליווי מי מהוריו.
16. אני מעבך ביצוע ההחלטה למשך 48 שעות אך מורה לפרקליטות להודיע עד ליום 1/1/25 שעה 13:00 אם בכוונתה להגיש ערר. ככל שלא תוגש הודעה ו/או יירשם כי אין כוונה להגיש ערר ההחלטה תיושם לאלתר. עותק החלטה יועבר לפסיכיאטר המחוזי.
- ניתנה היום, ל' כסלו תשפ"ה, 31 דצמבר 2024, בהעדר הצדדים.